

PO DALMATSKÝCH OSTROVECH

Je dopoledne jedné z květnových sobot. Tradiční jachtu, která bude týden naším útočištěm, vidíme už zdaleka na konci druhého mola splitského přístavu. Po přivítání kapitánem i jeho posádkou - kuchařem a dvěma plavčíky, kteří se v době podávání jídla změni v lodní stewardy - odrážíme a nabíráme kurz na ostrov Brač.

LOĎ SLOUŽÍCÍ JAKO PLOVOUCÍ ZÁZEMÍ

Rozhodli jsme se poznat na kole vnitrozemí čtyř dalmatských ostrovů: Brače, Hvaru, Visu a Korčuly. Ostrovů, jejichž pobřeží mnozí z nás znají z typicky letních mořských pobytů; tehdy však mnoho příležitostí pro větší výlety na kole nebývá. Ostrovy nejsou natolik velké, aby bylo možno po více dnů podnikat různé vyjížďky z jednoho místa. Navíc - vracet se každý večer do původního východiště prostě není ono. I příležitostným cestovatelům je vlastní potěšení z expedičního způsobu cesty - jet odněkud někam a mířit stále dál. Proto jsme zvolili jachtu jako dopravní prostředek mezi ostrovy a zároveň jako naši základnu - ubytovnu, umývárnu, jídelnu a odpočívárnu. Během dne loď ostrov obeply. Na palubě zůstanou znavení, leniví, případně i ti, kdo na kole nejezdí vůbec, ale chtějí dělat společnost některému cyklistovi večer, v noci a ráno. Ani ti nemají pocit „náhradního programu“ - během dne pro ně kapitán vybere klidnou zátoku s průzračnou vodou na koupání nebo si při zakotvení prohlédnou jedno z přístavních městeček na trase plavby.

PŘEKRÁSNÉ VÝHLEDY Z PŮLKILOMETROVÉ VÝŠKY

Naše tušení se potvrdilo. Na světě není mnoho míst, která jsou pro cykloturistiku tak dokonalá, jako právě ty větší z jadranských

ostrovů. Jsou různorodé a členité, se spoustou přírodních i kulturně-historických zajímavostí. Obce ve vnitrozemí ostrovů jsou rázovité a malebné. Místo, o kterém si řekneme, že by za návštěvu nestálo, je výjimkou. Dech nám berou výhledy na moře, okolní ostrovy i pevninu ze silnic, které šplhají v bílých vápencových skalách vysoko nad mořem. Na Brači vyjedeme na nejvyšší vrchol dalmatského souostroví, Vidovu goru (780 m n. m.). I na ostatních ostrovech zdoláme hřebeny vysoké kolem 500 metrů. Na Visu vysoko v kopcích objevíme jeskyni, která byla v předposlední válce hlavním Titovým partyzánským doupětem.

Borové lesy moc husté nejsou, ale ještě stačí poskytnout trochu příjemného stínu a vůně. Občas, nejvíc na Korčule, projíždíme lesy, které byly nedávno spáleny požáry. Po pár letech se už objevuje nová vegetace. Krasová údolí, polje, jsou ukryta v nitru každého ostrova. Úrodná políčka z červené země, často navzájem oddělená zídkami z vysbíraného kamení, jsou chráněna okolními kopci před vysušujícím větrem a agresivitou moře. Nejvíc se pěstuje vinná réva, fíky, olivy. Ostrovy se zelenají mnohem víc než v létě. Na Hvaru kvetou a voní velká pole levandule, zčásti zdivočelé. Lidé donedávna vnitrozemí ostrovů

PLACHETNICÍ A NA KOLE

text a foto:
Zdeněk Kukal

spíš opouštěli, až v poslední době si řada místních uvědomila výhody života stranou ru-
chu naší doby.

PŘÍJEMNÉ POSEZENÍ V DOMÁCÍ HOSPODĚ

Ostrovy trpí nedostatkem přírodních zdrojů vody, nejsou tu stálé vodní toky. Proto nemůžeme počítat se svlažením v horském potůčku jako třeba na Korsice, vodu na pití doplníme vždy ve vsi. Zvlášť v sezoně, kdy je na ostrovech více turistů, se na některé ostrovy pitná voda dopravuje i z pevniny - podmořským vodovodem nebo speciálními tankery.

Po cestě není moc hospod, kde bychom se mohli za rozumný peníz najíst. Sem tam, zvlášť na pobřeží moře, jsou restauranty, které nabízejí lákavě vyhlížející speciality na objednávku, ale to chvilku trvá a je to dost drahé. V lidových nálevnách a kavárnách zase mívají k jídlu jen sendvič. Ten si ale můžeme připravit sami při snídani a vzít s sebou, což také činíme. Velké jídlo nás čeká stejně na lodi.

V kopcích uprostřed ostrova Vis, v zapadlé vsi Žena Glava, jsme ale narazili poprvé na místní zvláštnost, kterou jsme nazvali „domácí hospodou“: selská rodina provozuje ve stínu pergoly u svého domu příležitostné pohostinství, které jí slouží ne-

jen jako doplněk obživy, ale i jako prostředek k poznávání lidí a jejich prostřednictvím i světa, ze kterého turisté na vzdálený ostrov přijíždějí. Návštěvníků zvlášť teď v květnu moc není, takže příjezd naší pestrobarevné skupinky je pro rodinu příjemným rozptýlením. Hospodář Darko zanechá práce na vinici za domem, roznáší svoje skvělé víno, vodu a slané laskominy - lahodný sýr z kozího i kravského mléka, olivy a pikantní slané rybky - jednohubky. Pak ještě s několika vesničany přisedne, vyřizování do-
datečných objednávek nechá na svojí manželce, a společně klábosíme o světě. Sedí a pije se příjemně, ale musíme myslet na velký kopec dolů a zase nahoru, který nás ještě čeká. Po zaplacení účtu ještě Darko nanosí sbírku svých jemných domácích likérů v roztodivných lahvích k degustaci. Ochutnáváme už jen náhodně, větší konzumace by nám zřejmě na slunci a na kole neprosperovala. Podobnou „domácí hospodu“ najdeme i v Pupnatu na Korčule. Paní Milena je výborná kuchařka a její variace dalmatských pokrmů lahodí našim očím i jazykům. Snažíme se chutně ovládnout, protože do cíle etapy nám zde zbývá už jen hodinka a náš lodní kuchař Joško přes den nezahálí - jeho umění si s výtvy paní Mileny nezádá.

CYKLISTICKÝ BOOM SEM JEŠTĚ NEDORAZIL

Ostrované jsou přívětiví a určitě „přítulnější“ než v létě, několikrát jsme se setkali i se spontánním pozváním na občerstvení nebo džbánek vína. V náš pro spěch hraje mimo sezónní období - nejen uvnitř ostrovů, ale i v jinak oblíbených letoviscích při pobřeží je velmi málo turistů. Čekali jsme více podobných lidí na kolech, ale za celý týden potkáme jen tři čtyři Chorvaty a Slovincy a jednu skupinku holand-

Silva je tradiční jachta typická pro Jaderské moře.

Navečer už naše kola odpočívají na horní palubě, zatímco my v patře níž večeríme (Supetar, ostrov Brač).

Silničky jsou prázdné, obzor otevřený (Zavala, ostrov Hvar).

Cesta nad tyrkysovým Pupnatským zálivem (ostrov Korčula).

ských cykloturistů - na Hvaru jsou pryč týden, takže většinu cest už musí mít projetu aspoň dvakrát. Cyklistický boom sem ještě nedorazil a je otázkou, jestli vzhledem k horší přístupnosti ostrovů vůbec kdy přijde. Nejsou tu tedy ani cyklistické obchody a opravny, v tom se musíme spolehnout na sebe. Povrch silnic je však většinou lepší než u nás. Silniční provoz je minimální, auto potkáme v průměru tak jednou za dvacet minut. Pocit téměř absolutního bezpečí oceníme i jinak - zámek na kolo se stává věcí zbytečnou, fotoaparát zapomenutý večer na poště přinese poštovní zřízení ráno na loď s dotazem, jestli někomu z nás nepatří.

VOLBA TRASY PODLE SCHOPNOSTÍ A ZÁJMŮ

Naše dvacetičlenná skupina je cyklisticky různorodá. Nejvíce je horských cyklistů, trochu méně „trekařů“, dva ryzí silničáři. Mezi sebou máme i několik typických cykloturistů, pro které je kolo více prostředkem k poznávání než sportovním nástrojem. Ráno si každý podle svých schopností a zájmu vybere trasu, která mu vyhovuje nejvíce. Bikeri volí každý den aspoň jednu terénní vložku; na ní se po šotolině, makadamu, šterku nebo „koží stezce“ (ta může být na hranici sjízdnosti) dostanou do míst ještě více odříznutých - k opuštěným mořským zátokám a jeskyním, zapadlým středověkým klášterům a tvrzím, k ovčím farmám, levandulovým plantážím a olivovým sadům. Běžná denní vzdálenost je kolem 60 kilometrů ve zvlněném až kopcovitém terénu. Času je tedy dost i na neplánované zastávky a setkání. Kdo se toho dne cítí jen na polovinu, využije „mezipřistání“ naší jachty zhruba v polovině cesty a druhou část dne stráví na lodi.

Po příjezdu téměř nikdo neodolá koupeli v moři. To mělo v květnu už běžnou

letní teplotu 23 stupňů. Následuje sladká sprcha na lodi. Pak už přichází Joškova zasloužená večeře; jeho důležitými surovinami bývají čerstvé ryby, plody moře a zelenina. Přístav, ve kterém strávíme noc, je vždy ve středu sympatického ostrovního městečka. Někteří po večeri podniknou romantickou procházku, jiní obrazí dva tři místní bary, někdo zůstane na lodi. V noci spíme my v kajutách v podpalubě a naše kola odpočívají na horní palubě.

Z JEDNÉ STRANY OSTROVA NA DRUHOU

K osmé ráno nás probudí lodní motor - odplouváme k dalšímu ostrovu. Po vydatné snídani podávané ještě během plavby každý z nás prostuduje mapu, abychom mohli nedlouho po přistání vyrazit. Žádné balení a stěhování zavazadel, všechny věci kromě batůžku na cestu necháme v kajutách. Z horní paluby si navzájem podáme kola na nábřeží a loučíme se s jachtou, která na nás bude odpoledne čekat ve smluveném přístavu na druhé straně ostrova. Jen na Visu zůstává naše loď zakotvena celý den na místě a my se různě voleným okruhem vracíme navečer tam, odkud jsme ráno vyjeli. Ostrov Vis je na naší trase ten nejmenší a jeho tvar k okružní jízdě vybízí.

Plavba mezi jednotlivými ostrovy trvá hodinku dvě. Jen mezi Visem a Korčulou zabere času víc - do rozvinutých plachet

fouká příjemný stálý vítr, půl dne lenošíme na horní palubě, zakotvíme ke koupání. Jen několik chrtů se po přistání ve Vele Luce ještě vydá natočit pár podvečerních kilometrů na svých komputrech.

Po týdnu na kole a na lodi sledujeme blížící se věže splitského Diokleciánova paláce. Domů se vracíme s pocitem dlouhého příjemného času za námi, který se zdá být delší než sedm dní. Dost možná, že jsme byli vůbec první, kdo touto pro nás vnitrozemce tak zvláštní kombinací po dalmatských ostrovech cestoval.

Obdobné plavby se můžete zúčastnit i vy v květnu, září nebo říjnu 2001 s cestovní kanceláří GEOTOUR tel. 02-72731577, www.geotour.cz

Proiždíme poklidným středověkým městečkem Komiža na ostrově Vis.